

MAREK PLISIECKI*

INSTYTUCJE KOŚCIELNE JAKO ORGANIZACJE POŻYTKU PUBLICZNEGO

WPROWADZENIE

Termin „organizacja pożytku publicznego”, określający status organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego, został wprowadzony w Polsce ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹.

Aby organizacja pozarządowa mogła uzyskać status organizacji pożytku publicznego, musi prowadzić działalność pożytku publicznego, przez którą rozumie się działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych. Uzyskanie tego statusu daje organizacjom przywileje, np. możliwość otrzymywania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, zwolnienia od podatków (dochodowego od osób prawnych, od nieruchomości, od czynności cywilnoprawnych) oraz od opłat skarbowych i sądowych. Organizacje te mogą otrzymywać zlecenia realizacji zadań publicznych od organów administracji publicznej. Mają też prawo do nieodpłatnego informowania o swojej działalności przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji. Podstawowym obowiązkiem organizacji jest zaś prowadzenie sprawozdawczości, w tym składanie

* Dr, członek Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego, Warszawa.

¹ Tekst pierwotny: Dz. U. z 2003 r., Nr 96, poz. 873; tekst jedn. Dz. U. z 2010 r., Nr 234, poz. 1536 z późn. zm. Dalej - u.d.p.p. Po raz pierwszy termin ten występuje już w art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy.

w Departamencie Pożytku Publicznego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dorocznego sprawozdania finansowego i merytorycznego.

Nabycie statusu organizacji pożytku publicznego odbywa się poprzez umieszczenie odpowiedniego wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym. Dokonują tego - na wniosek zainteresowanej organizacji - wydziały gospodarcze Krajowego Rejestru Sądowego sądów rejonowych.

I. USTAWA JAKO ETAP KSZTAŁTOWANIA SEKTORA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Celem ustawowego wyodrębnienia organizacji pożytku publicznego było pobudzenie rozwoju szeroko rozumianego sektora organizacji pozarządowych, co traktowano jako jeden z najważniejszych procesów na drodze budowy demokratycznego państwa prawa i gospodarki wolnorynkowej².

Pojęcie organizacji pozarządowych (ang. *non-governmental organization, NGO*) pojawiło się w Karcie Narodów Zjednoczonych, podpisanej w San Francisco 26 czerwca 1945 r.³ W artykule 71 Karty mowa jest o zasięgnięciu opinii pozarządowych organizacji, które zajmują się sprawami wchodzącymi w zakres właściwości Rady Gospodarczej i Społecznej, odpowiadającej pod kierownictwem ONZ za wykonywanie funkcji dotyczących międzynarodowej współpracy gospodarczej i społecznej, „w celu stworzenia warunków stabilizacji i dobrobytu, koniecznych dla utrzymania między narodami pokojowych i przyjaznych stosunków, opartych na poszanowaniu zasady równouprawnienia i samostanowienia narodów” (art. 55 Karty). W takim znaczeniu jako organizacje pozarządowe można rozumieć wszystkie nienastawione na zysk organizacje prywatne, z wykluczeniem jedynie tych, które są poddane kontroli rządowej lub dążą do przejęcia władzy bądź udziału

² A. Ceglarski, *Organizacje pożytku publicznego. Stan prawny 1 marca 2005 roku*, Warszawa 2005, s. 9.

³ Polska podpisała ją 16 października 1945 r. i stała się 51. członkiem Organizacji Narodów Zjednoczonych – tekst został ogłoszony po dwóch latach, w Dz. U. z 1947 r. Nr 23, poz. 90.

w niej (partie polityczne, organizacje praw człowieka itp.)⁴. W legislacji polskiej termin „organizacja pozarządowa” pojawił się po raz pierwszy w art. 2 pkt 3 ustawy z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych⁵.

Polska ustawa o działalności pożytku publicznego bez wątpienia należy do aktów prawnych, które stanowią próbę odpowiedzi na wyzwania współczesnego świata. Wśród tych wyzwań wymienia się osłabienie roli państwa, zastępowanego w sferze gospodarczej przez ponadnarodowe korporacje (globalizacja), przejęcie części zadań administracji publicznej przez struktury zdecentralizowane i samorządne – w tym przez organizacje pozarządowe, traktowane jako trzeci sektor życia publicznego⁶, a także zjawisko wykluczenia społecznego (ekskluzji społecznej, związanej z ubóstwem, bezrobociem, jak też np. określonymi przekonaniem religijnymi)⁷. Ustawa wzbudzała kontrowersje od momentu opublikowania. Świadectwem istnienia rozbieżności był sam przebieg procesu jej uchwalania, w którym ujawniły się różne stanowiska, dotyczące fundamentalnych zasad udziału organizacji pozarządowych w sektorze publicznym. Niektóre rozwiązania uznawane są za niejasne i wymagające doprecyzowania. Wątpliwości towarzyszą też wykładni. Zachodzenie zakresu niektórych punktów ustawy i niektórych ustaw prawa materialnego oraz niezgodność z terminologią zwłaszcza ustaw prawa podatkowego utrudnia proste stosowanie wykładni literalnej lub systemowej⁸.

⁴ P. Willetts, *What is a Non-Governmental Organization?*, w: *UNESCO Encyclopaedia of Life Support Systems, Article 1.44.3.7: Non-Governmental Organizations*, <http://www.staff.city.ac.uk/p.willetts/CS-NTWKS/NGO-ART.HTM> [dostęp: 12.01.2013].

⁵ Dz. U. Nr 123, poz. 776. Zob. J. Kopyra, *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Komentarz*, Warszawa 2005, s. 34.

⁶ Wywodzące się ze Stanów Zjednoczonych pojęcie „III sektor” (*Third Sector*) ma odróżniać ten typ organizacji od pozostałych dwóch sektorów: administracji publicznej (I sektor) i sektora prywatnego (II sektor, sektor *for profit*), tworzonego przez organizacje nastawione na osiąganie zysku. Zob. J. Blicharz, A. Huchla, *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 30.

⁷ J. Blicharz, A. Huchla, *Ustawa*, s. 11 i 18.

⁸ H. Izdebski, *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Komentarz*, http://www.pozytek.gov.pl/files/pozytek/komentarz_do_ustawy_o_dzialanosci_pozytku.pdf [dostęp: 23.03.2013], s. 33-34.

II. PROBLEMATYKA PRAWNA INSTYTUCJI KOŚCIELNYCH

Jednym z dyskutowanych elementów jest charakter i prawne określenie miejsca, jakie w systemie organizacji pożytku publicznego pełnią instytucje kościelne. Problem uznania aktywności tych podmiotów za społecznie użyteczną wiąże się z szerszym zagadnieniem wpływu społecznej nauki Kościoła na polskie i światowe rozwiązania prawne⁹.

II.1. WYODRĘBNIE NIE ORGANIZACJI KOŚCIELNYCH W UstawIE

Wyodrębnienie w ustawie organizacji kościelnych jako podmiotów, uprawnionych do uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego, ujawnia charakterystyczne podejście polskiego ustawodawcy, który dopuszcza możliwość uzyskania tego statusu przez podmioty nieuznawane za organizacje pozarządowe. Ustawa wymienia dwie grupy takich podmiotów: kościelne osoby prawne wraz z ich jednostkami organizacyjnymi oraz stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego¹⁰.

Wyodrębnienie podmiotów kościelnych może być interpretowane jako wyraźne rozróżnienie organizacji kościelnych i organizacji pozarządowych¹¹, bądź jako przejaw szerokiego rozumienia pojęcia „organizacje pozarządowe” – obejmującego „także odpowiednie instytucje kościołów i związków wyznaniowych”¹².

⁹ Doktryna pomocniczości (subsydiarności) została w kościelnym rozumieniu sprecyzowana przez papieża Piusa XI w encyklice *Quadragesimo Anno*, a obecna była zwłaszcza w filozofii św. Tomasza z Akwinu. Jednakże niektórzy autorzy traktują ją przede wszystkim jako naukę rozwijaną przez pewne nury świeckie, następnie zaadaptowane przez doktrynę chrześcijańską. Patrz np. Z. Zarzycki, *Współdziałanie Kościołów i innych związków wyznaniowych w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi. Wybrane zagadnienia prawne*, „Studia z Prawa Wyznaniowego” 2007, t. 10, s. 27, przypis 14; J. Blicharz, A. Huchła, *Ustawa*, s. 12 i nast.

¹⁰ W. Wnuk, *Osoby prawne Kościoła katolickiego jako podmioty uprawnione do uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego*, „Studia z Prawa Wyznaniowego” 2007, t. 10, s. 353.

¹¹ J. Blicharz, A. Huchła, *Ustawa*, s. 43.

¹² H. Izdebski, *Ustawa*, s. 6.

II. 2. STATUS ORGANIZACJI KOŚCIELNYCH

Ustawa utrzymuje szczególnie status organizacji kościelnych wśród organizacji pożytku publicznego. Podmioty te są w u.d.p.p. traktowane w sposób szczególny. Określa to zwłaszcza art. 21 ustawy. Nabywanie statusu organizacji pożytku publicznego przez te organizacje nie wiąże się z obowiązkiem prowadzenia wyłącznie działalności społecznie użytecznej. Wymaga się jedynie wyodrębnienia tej działalności w sposób zapewniający należyłą identyfikację pod względem organizacyjnym i rachunkowym (art. 21 pkt 1 u.d.p.p.). Wymóg ten występuje jedynie wobec tych organizacji. W praktyce oznacza on wyodrębnienie w ramach kościelnej osoby prawnej – jednostki zajmującej się taką działalnością.

Zmodyfikowany został wymóg przeznaczenia całości dochodu na działalność pożytku publicznego; organizacje tego rodzaju muszą przeznaczać na tę działalność tylko całość dochodu uzyskiwanego w wyniku prowadzenia działalności pożytku publicznego¹³.

Artykuł 21 pkt 3 u.d.p.p. nakazuje odpowiednie zastosowanie przepisu o obowiązku posiadania statutowego kolegialnego organu kontroli lub nadzoru, odrębnego od organu zarządzającego i niepodlegającego mu w zakresie wykonywania kontroli wewnętrznej lub nadzoru (art. 20 ust. 1 pkt 4). Zastosowanie tego przepisu wymaga mianowicie uwzględnienia szczegółowych zasad organizacji i działania tych jednostek, uregulowanych w przepisach dla nich właściwych, w tym w statutach lub innych aktach wewnętrznych. Przepis ten – zauważa Andrzej Ceglarski – może budzić istotne kontrowersje. Autor uważa, że taka regulacja nie może pozbawiać możliwości uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego przez organizacje, których statut czy inne akty wewnętrzne nie określają wobec organów nadzoru wszystkich wymogów określonych w ustawie. Wyklucza jednak nabywanie statusu organizacji pożytku publicznego przez takie kościelne osoby prawne, które w ogóle nie posiadają organów nadzoru i kontroli.

Autor uważa także, iż odrębne organizacje, ustanawiane przez kościelne osoby prawne jako odrębne podmioty posiadające osobowość

¹³ A. Ceglarski, *Organizacje*, s. 79.

prawną (w tym fundacje), muszą uzyskiwać status organizacji pożytku publicznego na zasadach ogólnych. W konsekwencji organizacja taka nie może uzyskać statusu organizacji pożytku publicznego, jeżeli „chociażby jednym z celów takiej organizacji jest działalność religijna”¹⁴. Działalność religijna nie została bowiem opisana w określonej w ustawie sferze zadań publicznych, problematyczny jest też społecznie użyteczny charakter takiej działalności. W obecnym stanie prawnym działalność pożytku publicznego nie jest jedyną działalnością dopuszczalną dla organizacji pozarządowych, zezwala się bowiem na prowadzenie działalności gospodarczej, jednak wyłącznie jako dodatkowej w stosunku do działalności pożytku publicznego (art. 20 ust. 1 pkt 2). Nie jest też prawdą, że działalność fundacji określają jedynie przepisy ustawy o fundacjach, gdyż niektóre unormowania, zawarte w ustawach regulujących stosunek państwa do Kościoła katolickiego i do innych kościołów i związków wyznaniowych (co autor kwestionuje) zawierają przepisy dotyczące fundacji. Ustawy te nadają kościelnym osobom prawnym uprawnienie do zakładania fundacji oraz odwołują się do ogólnie obowiązujących przepisów o fundacjach, wprowadzając w nich określone zmiany (np. zawarte w art. 58 ust. 2-5 ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w RP¹⁵).

III. INSTYTUCJE KOŚCIELNE W PRAKTYCE GOSPODARCZEJ

III.1. UDZIAŁ PODMIOTÓW WYZNANIOWYCH W SEKTORZE NON-PROFIT

Uchwalenie ustawy o organizacjach pożytku publicznego nastąpiło w okresie, w którym znaczenie „podmiotów wyznaniowych”¹⁶

¹⁴ Tamże, s. 80.

¹⁵ Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154 z późn. zm.).

¹⁶ Cytowany poniżej materiał posługuje się pojęciem „podmiot wyznaniowy”. Termin ten używany bywa w znaczeniu, jakie proponuje M. Rynkowski, przenosząc na grunt polski niemiecki termin *Tendenzorganisationen*, oznaczający nie tylko kościoły i związki wyznaniowe, ale też wszelkie podmioty od nich zależne (dotyczy to też nowych ruchów religijnych) - M. Rynkowski, *Status prawny kościołów i związków wyznaniowych w Unii Europejskiej*.

wśród organizacji pożytku publicznego rosło. Można domniemywać, że regulacja ustawowa wpłynęła na ten wzrost. W pierwszych latach po wejściu ustawy w życie odnotowano zwiększenie liczby tych organizacji (w roku 2005 o 125% w stosunku do roku 1997)¹⁷. W tym okresie dwukrotnie wzrósł procentowy udział podmiotów wyznaniowych w strukturze zatrudnienia etatowego, co wiązało się z faktem, że jedynie w tej grupie podmiotów sektora non-profit nastąpił wzrost zatrudnienia proporcjonalny do przyrostu liczby podmiotów¹⁸. W 2005 r. społeczne podmioty wyznaniowe okazały się „najsilniejszymi finansowo organizacjami”, gdyż średnia kwota rocznych kosztów jednej organizacji działającej w tej formie prawnej wynosiła 813 tys. zł (przy średniej 161 tys. zł)¹⁹. Przychody tych organizacji pochodziły w największym stopniu (56%) z finansowania ze środków publicznych; dalszymi źródłami były: odpłatna działalność statutowa (20%), działalność gospodarcza oraz darowizny i zbiórki (odpowiednio 12% i 11%), a w najmniejszym stopniu przychody z majątku (2%)²⁰. Wyniki badań pokazują, że społeczne podmioty wyznaniowe są jedynym wyjątkiem na tle ogólnie trudnej sytuacji podmiotów non-profit, które generalnie po zmianie ustrojowej 1989 r. nie odzyskały „utraconej pozycji oraz zasobów”. Zachowały bowiem ciągłość prawną i „bardzo skutecznie

skiej, Warszawa 2004, s. 30. W literaturze, zwłaszcza dotyczącej tzw. „sekt”, używa się tego terminu jako szerszego niż „związków wyznaniowy”. Związane z tym stawianie na jednej płaszczyźnie organizacji religijnych, do których należą kościoły i inne związki wyznaniowe, oraz grup kultowych, które w swojej doktrynie i funkcjonowaniu w ogóle nie odwołują się do pojęcia religii, bądź pojmują religię w sposób daleki od tradycyjnego, krytykuje A. Czohara, *Prawne aspekty stosunku państwa do tzw. sekt*, „Przegląd Prawa Wyznaniowego” 2009, t. 1, s. 77.

¹⁷ *Sektor non-profit w Polsce. Wybrane wyniki badań statystycznych zrealizowanych przez GUS na formularzach SOF*, Warszawa 2009, s. 4. Chodziło o wzrost z ok. 1 tys. organizacji do 2,5 tys.

¹⁸ Tamże, s. 6-7.

¹⁹ Tamże, s. 8-9. Średnie koszty dla jednej organizacji pozostałych grup to: 518 tys. zł (fundacje), 94 tys. zł (stowarzyszenia i organizacje społeczne), 307 tys. zł (organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, bez związków zawodowych i partii politycznych).

²⁰ Tamże, s. 11. W innych grupach przychody ze środków publicznych wynoszą powyżej 20%, z wyjątkiem organizacji samorządowych, które utrzymują się przede wszystkim z działalności gospodarczej i składek członkowskich, a środki publiczne stanowią zaledwie 6% przychodu.

odzyskują odebrane im mienie”²¹. Inną specyfiką podmiotów wyznaniowych jest najniższy wskaźnik funkcji demokratycznego zarządzania. Funkcja ta jest bardzo ważna dla organizacji non-profit, które są często określane jako organizacje obywatelskie (organizacje społeczeństwa obywatelskiego). Dla społecznych podmiotów wyznaniowych wskaźnik ten – wyrażany przez „procent członków, którzy wzięli udział w ostatnich wyborach władz organizacji w ogólnej liczbie członków organizacji” – wyniósł w 2005 r. zaledwie 4% (przy 45% dla całego sektora)²².

III.2. NAZWY ORGANIZACJI KOŚCIELNYCH

Z praktycznego punktu widzenia, nakazującego uwzględnić realną wiedzę i sposób działania przeciętnego uczestnika obrotu prawnego, najważniejszym elementem wskazującym na religijny charakter organizacji okazuje się jej nazwa. Nazwy organizacji są istotnym elementem informującym o ich charakterze. Są one uzupełnieniem informacji, wynikających z umieszczenia danej organizacji w określonej kategorii wykazów. Niekiedy pozwalają one zidentyfikować charakter organizacji jako religijnej, mimo że jej forma prawna tego nie uwzględnia. Niekiedy nazwa w jawny sposób przedstawia zależność od innej kościelnej jednostki organizacyjnej. Należy także wziąć pod uwagę możliwość przybierania przez daną organizację nazwy wskazującej na powiązania z instytucjami i treściami religijnymi wyłącznie w celach marketingowych czy po to, by wykorzystać do własnych celów szczególny stosunek do kwestii religijnych w odbiorze społecznym, także wśród pracowników administracji publicznej.

Poszukując informacji o funkcjonujących w obrocie podmiotach wyznaniowych, mających status organizacji pożytku publicznego, dostrzec można, że pewna część została umieszczona w odpowiednim dla tej grupy organizacji wykazie na stronie internetowej KRS. Jednakże

²¹ Tamże, s. 17.

²² Tamże. Dość niską wartość tego wskaźnika (10%) odnotowano również w organizacjach samorządowych.

podobna ilość organizacji została odnaleziona w innych zestawieniach, przede wszystkim w oficjalnym wykazie organizacji pożytku publicznego, uprawnionych do otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za rok 2012, o którym mowa w art. 27a ust. 1 u.d.p.p.

Na stronie internetowej Krajowego Rejestru Sądowego²³, wśród podmiotów gospodarczych wyróżnione są - spośród wymienionych 51 form prawnych – cztery kategorie organizacji pożytku publicznego:

- a) kościelna osoba prawna będąca organizacją pożytku publicznego (53 podmioty),
- b) nie posiadająca osobowości prawnej instytucja kościelna będąca organizacją pożytku publicznego (50 podmiotów),
- c) nie posiadająca osobowości prawnej organizacja pożytku publicznego (29 podmiotów),
- d) inna osoba prawna będąca organizacją pożytku publicznego (428 podmiotów).

Wbrew sugestiom zawartym w użytej terminologii, organizacje o charakterze kościelnym znajdują się we wszystkich powyższych grupach, a nie tylko pierwszej i drugiej. Okazuje się bowiem, że w grupie czwartej występują organizacje, które w nazwie mają słowo „parafialny” (10 przypadków) lub „katolicki” (dwukrotnie, przy czym nazwa jednej zawiera jednocześnie słowo „parafialny”). Zatem jedenaście organizacji pożytku publicznego określonych przez stronę internetową KRS jako „inne osoby prawne” może być uznane za wyznaniowe osoby prawne prawa państwowego, na podstawie samego tylko brzmienia nazwy. Wśród organizacji nie posiadających osobowości prawnej, niebędących „instytucjami kościelnymi”, na łączną liczbę 29 podmiotów – 1/3 czyli 10 z nich ma nazwę jednoznacznie wskazującą na charakter religijny.

W przypadku obu wymienionych grup nie pojawiają się żadne wątpliwości, że wskazane organizacje powiązane są z tym samym wyznaniem: Kościołem Rzymskokatolickim. Dotyczy to także wszyst-

²³ Wyszukiwarka podmiotów w KRS: http://www.krs-online.com.pl/lista_form_prawnych.html [dostęp: 05.01.2013]. Wśród form prawnych wyodrębnionych na tej stronie internetowej znajduje się forma „Brak”, obejmująca 7328 podmiotów, m.in. spółki prawa handlowego w likwidacji.

kich podmiotów zaliczonych do grupy „Nie posiadająca osobowości prawnej instytucja kościelna będąca organizacją pożytku publicznego”.

Inne wyznania reprezentowane są tylko w grupie kościelnych osób prawnych będących organizacjami pożytku publicznego. Co prawda i w tej grupie przewagę mają instytucje katolickie (45 podmiotów), jednakże 8 organizacji powiązanych jest z innymi chrześcijańskimi związkami wyznaniowymi – po dwie w przypadku Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego i Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, a po jednej dla innych kościołów o ustawowej regulacji prawnej: Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego i Kościoła Ewangelicko-Reformowanego. Pozostałe dwa związki wyznaniowe są wpisane do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych. Pierwszym z nich jest Wspólnota Kościołów Chrystusowych, która jest dawną nazwą obecnego Kościoła Chrystusowego w Rzeczypospolitej Polskiej – związku wyznaniowego wpisanego do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych pod numerem 24. „Misja Charytatywna Dobro Czynić Agenda Wspólnoty Kościołów Chrystusowych” jest zatem jedyną wyznaniową osobą prawną będącą organizacją pożytku publicznego, powiązaną ze związkiem wyznaniowym wpisanym do tego rejestru. Natomiast Unia Ewangelikalna w Rzeczypospolitej Polskiej jest jedynym związkiem wyznaniowym, wpisanym do tego rejestru (pod numerem 160) jako organizacja pożytku publicznego. Jest to zarazem jedyny związek wyznaniowy o uregulowanej sytuacji prawnej, który jest wpisany do KRS. Co prawda na stronie internetowej KRS można znaleźć informacje o Kościele Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich w Polsce (nr 8 w rejestrze)²⁴, czy Świadcach Jehowy (nr 34 w rejestrze)²⁵ ale nie posiadają one numeru KRS.

Jako stowarzyszenie, posiadające numer KRS 0000056029, występuje Muzułmańskie Towarzystwo Ahmadiyya Rozwoju Islamu Polska, którego nazwa sugeruje podobieństwo do Stowarzyszenia Muzułmańskiego Ahmadiyya (związku wyznaniowego o numerze 50 w rejestrze).

²⁴ <http://www.krs-online.com.pl/kosciol-jezusa-chrystusa-swietych-w-krs-420865.html> [dostęp: 05.01.2013].

²⁵ <http://www.krs-online.com.pl/straznica-towarzystwo-biblijne-i-krs-702909.html> [dostęp: 05.01.2013].

W Krajowym Rejestrze Sądowym nie ma wpisanych organizacji międzykościelnych z działu B rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych, mimo że można w KRS znaleźć informację na temat Towarzystwa Biblijnego w Polsce²⁶. Można też znaleźć w KRS dane Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Warszawie²⁷, która ma siedzibę pod adresem Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej, a zatem związku wyznaniowego o regulacji ustawowej. Gmina ta nie posiada numeru KRS.

Inną powszechnie dostępną listą organizacji pożytku publicznego jest wykaz organizacji uprawnionych do otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za rok 2012, opracowany na podstawie art. 27a ust. 1 u.d.p.p. Odnaleźć tam można większość organizacji religijnych, które znajdują się w cztery wyżej wymienionych kategorii KRS. W wykazie tym, liczącym 7290 podmiotów, odnaleźć można około stu organizacji, których nazwa wskazywałaby na ich religijny charakter (do ich poszukania można wykorzystać takie słowa, jak wyżej podane „parafialny” czy „katolicki”, a także np. „oratorium”, „święty”, albo np. około trzydziestu odwołań do Jana Pawła II).

Zestawienia przytoczone na końcu artykułu mają charakter orientacyjny i nie roszcżą sobie pretensji do kompletności i aktualności. Ze względu na oszczędność miejsca, jak też powtarzanie się wielu pozycji, nie przedstawiono wyciągu z wykazu, obejmującego podmioty uprawnione do otrzymania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych; ograniczono się do czterech wyżej wymienionych kategorii.

WNIOSKI

Uczestnictwo organizacji kościelnych w obrocie prawnym na podstawie statusu organizacji pożytku publicznego okazuje się złożonym zagadnieniem. Dotyczy nie tylko możliwości nabycia tego statusu

²⁶ <http://www.krs-online.com.pl/towarzystwo-biblijne-w-polsce-krs-489740.html> [dostęp: 05.01.2013].

²⁷ <http://www.krs-online.com.pl/gmina-wyznaniowa-zydowska-w-warszawie-krs-755079.html> [dostęp: 05.01.2013].

przez podmioty prowadzące jednocześnie działalność religijną, działalność pożytku publicznego i działalność gospodarczą. Okazuje się, że występowanie tego rodzaju podmiotów w regulacjach u.d.p.p. wpływa na wykładnię pojęcia „organizacje pozarządowe”, co ma istotne znaczenie dla problematyki ustrojowej oraz szeregu kwestii związanych z wyzwaniem współczesności. Innym zagadnieniem jest szczególnie status organizacji religijnych, które - aczkolwiek według zasad konstytucyjnych nie mogą być traktowane inaczej niż pozostałe organizacje - mają szczególną pozycję, związaną z faktem, że ich główna statutowa działalność (aktywność religijna) jest naturalnie kojarzona z działalnością dobroczynną itp. działalnością społecznie użyteczną.

Organizacje kościelne, działające w sferze pożytku publicznego, z reguły uznaje się za ściśle związane z określonymi, legalnie działającymi związkami wyznaniowymi. W polskim prawie i praktyce rejestrowej przejawem tego podejścia jest nietraktowanie związków wyznaniowych wprost jako organizacji pożytku publicznego. Za takie podmioty mogą być uznane jedynie jednostki organizacyjne (nie tylko posiadające osobowość prawną) związków wyznaniowych. Jest to jedno z wielu możliwych rozwiązań. W praktyce odbiera ono możliwość zarejestrowania się jako organizacja pożytku publicznego stowarzyszeniom religijnym (czy innym stowarzyszeniom światopoglądowym) niezależnym od oficjalnie funkcjonujących wyznań. Zagadnienie to dotyczy nie tylko działalności społecznie użytecznej, ale w ogóle aktywności religijnej stowarzyszeń niezależnych od doktryny lub struktury organizacyjnej kościołów oficjalnych. W innych krajach dopuszcza się niekiedy rejestrację stowarzyszeń światopoglądowych oraz religijnych zrzeszeń niezależnych (w tym międzywyznaniowych), o pozycji odpowiadającej nie kościołom, lecz ich jednostkom organizacyjnym. Przykładem są towarzystwa religijne (*usuihing*), przewidziane w estońskiej ustawie o kościołach i kongregacjach²⁸, będącej odpowiednikiem polskiej ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.

²⁸ Ustawa Republiki Estońskiej o kościołach i kongregacjach (*Kirikute ja koguduste seadus*) z 27 lutego 2002 r. (RT I 2002, 24, 135).

ZAŁĄCZNIKI

Tabela 1. Inne osoby prawne będące organizacjami pożytku publicznego, których nazwy wskazują na religijny charakter (11 podmiotów, spośród 428 wymienionych w tej kategorii na stronie internetowej KRS)

0000222325	lubuskie	Wilkanowo, Szkolna 3	„PARAFIALNO - UCZNIOWSKIE STOWARZYSZENIE SPORTOWO - REKREACYJNE”
0000225516	dolnośląskie	Wrocław, Lwowska 43	KATOLICKI UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY
0000232640	śląskie	Bielsko-Biała, Wyzwolenia 334	PARAFIALNO SZKOLNY KLUB SPORTOWY BESKIDY
0000295581	śląskie	Wilamowice, Paderewskiego 9	PARAFIALNY KLUB SPORTOWY „ARKA - WILAMOWICE”
0000441949	mazowieckie	Siennica, Mińska 34	PARAFIALNY KLUB SPORTOWY „LIFE” PRZY PARAFII ŚW.STANISŁAWA W SIENNICY
0000245564	małopolskie	Kraków, Łokietka 60	PARAFIALNY KLUB SPORTOWY JADWIGA
0000277615	śląskie	Bielsko-Biała, Straconki 12	PARAFIALNY KLUB SPORTOWY LESZCZYNY
0000313803	śląskie	Tychy, Kopernika 5	PARAFIALNY UCZNIOWSKI KATOLICKI KLUB SPORTOWY „CHRZCICIEL” TOWARZYSTWA KRZEWIENIA KULTURY FIZYCZNEJ SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH I PODSTAWOWYCH - INTEGRACYJNYCH
0000229696	podkarpackie	Jelna, 85 A	PARAFIALNY UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY „FRANCESCO” W JELNEJ
0000218818	lubelskie	Ryki, 15 PP Wilków 5	UCZNIOWSKO PARAFIALNY KLUB SPORTOWY ARKA RYKI
0000412507	mazowieckie	Siedlce, Prescantina 2	UCZNIOWSKO-PARAFIALNY KLUB SPORTOWY „BARKA”

Tabela 2. Nieposiadające osobowości prawnej organizacje pożytku publicznego, których nazwy wskazują na religijny charakter (10 podmiotów, spośród 29 wymienionych w tej kategorii na stronie internetowej KRS)

0000292926	lubuskie	Klenica, B. Chrobrego 69	DOM DZIECKA PROWADZONY PRZEZ ZGROMADZENIE SIÓSTR MARYI NIEPOKALANEJ PROWINCJA WROCŁAWSKA W KLENICY
0000315733	śląskie	Świętochłowice, Ks. Bpa T. Kubiny 11	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ DLA DOROSŁYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE PROWADZONY PRZEZ ZGROMADZENIE SIÓSTR MIŁOSIERDZIA ŚW. KAROLA BOROMEUSZA
0000245275	śląskie	Ruda Śląska, J. Piłsudskiego 43	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE PROWADZONY PRZEZ ZGROMADZENIE SIÓSTR MIŁOSIERDZIA ŚW. KAROLA BOROMEUSZA
0000211372	małopolskie	Ojców, Ojców 64	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ IM ŚW BRATA ALBERTA ZGROMADZENIA BRACI ALBETRYNÓW
0000410940	śląskie	Pszczyna, Warowna 59	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ PROWADZONY PRZEZ ZGROMADZENIE SIÓSTR MIŁOSIERDZIA ŚW. KAROLA BOROMEUSZA
0000232638	lubelskie	Lublin, Wyszyńskiego 2	DZIEŁA LUBELSKIEJ AKCJI KATOLICKIEJ
0000217272	małopolskie	Kraków, Loretańska 11	DZIEŁO POMOCY ŚW. OJCA PIO
0000224949	lubelskie	Chełm, Koszarowa 16	PARAFIA WOJSKOWO-CYWILNA P.W. ŚW. KAZIMIERZA - CHEŁMSKI OŚRODEK WSPARCIA BLIŻNIEGO „CARITAS”
0000254907	lubelskie	Dys, 86A	PRZYJACIELE KARMELU
0000351556	podkarpackie	Rzeszów, Dąbrowskiego 71	SALETYŃSKI FUNDUSZ MISYJNY

Tabela 3. Katolickie kościelne osoby prawne i inne instytucje kościelne będące organizacjami pożytku publicznego (50 jednostek bez osobowości prawnej i 45 osób prawnych, łącznie 95 podmiotów, spośród odpowiednio 53 i 50 wymienionych w tych kategoriach na stronie internetowej KRS)

0000224354	dolnośląskie	Świdnica, Jana Pawła II 1	„CARITAS DIECEZJI ŚWIDNICKIEJ - ORGANIZACJA POŻYTKU PUBLICZNEGO”
0000224658	wielkopolskie	Poznań, Ostrów Tumski 2	„CARITAS POZNAŃSKA - ZAKŁAD CHARYTATYWNO - OPIEKUŃCZY”
0000271874	warmińsko-mazurskie	Elbląg, Zamkowa 17	„CARITAS” DIECEZJI ELBLĄSKIEJ ORGANIZACJA POŻYTKU PUBLICZNEGO
0000224942	lubelskie	Lublin, Chmielewskiego 9	„FUNDUSZ OBRONY ŻYCIA ARCHIDIECEZJI LUBELSKIEJ”
0000210134	warmińsko-mazurskie	Nowe Miasto Lubawskie, Kościelna 8 B	„NAZARET” ŚWIETLICA DLA DZIECI IM. BŁOGOSŁAWIONEGO KSIĘDZA STEFANA WINCENTEGO FRELICHOWSKIEGO
0000247812	śląskie	Bielsko-Biała, Żeromskiego 5/7	AKCJA KATOLICKA DIECEZJI BIELSKO ŻYWIECKIEJ
0000402663	mazowieckie	Warszawa, Pl. Konfederacji 55	ARCHIDIECEZJALNY ZESPÓŁ DOMOWEJ OPIEKI PALLIATYWNEJ
0000249541	wielkopolskie	Piaski, Marysin	BONIFRATERSKI OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ I WSPARCIA DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W MARYSINIE
0000226783	śląskie	Częstochowa, Staszica 5	CARITAS ARCHIDIECEZJI CZĘSTOCHOWSKIEJ
0000247280	pomorskie	Sopot, Niepodległości 778	CARITAS ARCHIDIECEZJI GDAŃSKIEJ ORGANIZACJA POŻYTKU PUBLICZNEGO
0000195886	wielkopolskie	Gniezno, Os. Orła Białego 20	CARITAS ARCHIDIECEZJI GNIEŹNIŃSKIEJ
0000221725	śląskie	Katowice, Wita Stwosza 11	CARITAS ARCHIDIECEZJI KATOWICKIEJ
0000207658	małopolskie	Kraków, Bronowicka 78/1	CARITAS ARCHIDIECEZJI KRAKOWSKIEJ
0000204819	lubelskie	Lublin, Wyszyńskiego 2	CARITAS ARCHIDIECEZJI LUBELSKIEJ

0000274785	łódzkie	Łódź, Gdańska 111	CARITAS ARCHIDIECEZJI ŁÓDZKIEJ ORGANIZACJA POŻYTKU PUBLICZNEGO
0000245507	warmińsko- mazurskie	Olsztyn, Grunwaldzka 45	CARITAS ARCHIDIECEZJI WARMIŃSKIEJ
0000225750	mazowieckie	Warszawa, Krakowskie Przedmieście 62	CARITAS ARCHIDIECEZJI WARSZAWSKIEJ
0000219742	dolnośląskie	Wrocław, Katedralna 7	CARITAS ARCHIDIECEZJI WROCLAWSKIEJ
0000251723	podkarpackie	Rzeszów, Jana Styki 21	CARITAS BLIŹNI W POTRZEBIE
0000269678	podlaskie	Łomża, Rybaki 1	CARITAS BLIŹNIM
0000274681	kujawsko- pomorskie	Bydgoszcz, Cienista 2	CARITAS DIECEZJI BYDGOSKIEJ
0000247809	śląskie	Gliwice, Ziemowita 2	CARITAS DIECEZJI GLIWICKIEJ
0000229788	wielkopolskie	Kalisz, Prosta 1A	CARITAS DIECEZJI KALISKIEJ
0000198087	świętokrzyskie	Kielce, Jana Pawła II 3	CARITAS DIECEZJI KIELECKIEJ
0000221535	dolnośląskie	Legnica, Stefana Okrzei 22	CARITAS DIECEZJI LEGNICKIEJ
0000290982	opolskie	Opole, Szpitalna 5A	CARITAS DIECEZJI OPOLSKIEJ
0000252333	pomorskie	Pelplin, Sambora 28	CARITAS DIECEZJI PELPLIŃSKIEJ
0000222733	mazowieckie	Radom, Kościelna 5	CARITAS DIECEZJI RADOMSKIEJ
0000213751	świętokrzyskie	Sandomierz, Opatowska 10	CARITAS DIECEZJI SANDOMIERSKIEJ
0000223111	mazowieckie	Siedlce, Biskupa Świrskiego 57	CARITAS DIECEZJI SIEDLECKIEJ
0000222993	śląskie	Sosnowiec, Wawel 19	CARITAS DIECEZJI SOSNOWIECKIEJ
0000211791	małopolskie	Tarnów, Legionów 30	CARITAS DIECEZJI TARNOWSKIEJ
0000225584	kujawsko- pomorskie	Toruń, Szosa Bydgoska 1	CARITAS DIECEZJI TORUŃSKIEJ
0000223182	mazowieckie	Warszawa, Kawęczyńska 49	CARITAS DIECEZJI WARSZAWSKO PRASKIEJ
0000350686	lubelskie	Zamość, Zamoyskiego 1	CARITAS DIECEZJI ZAMOJSKO LUBACZOWSKIEJ
0000226818	lubuskie	Zielona Góra, Kościelna 6	CARITAS DIECEZJI ZIELONOGÓRSKO GORZOWSKIEJ
0000442509	podlaskie	Drohiczyn, Kościelna 10	CARITAS DROHICZYN ORGANIZACJA POŻYTKU PUBLICZNEGO
0000198645	mazowieckie	Warszawa, Skwer Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego 9	CARITAS POLSKA
0000274950	zachodniopomorskie	Koszalin, Ks. Bpa Czesława Domina 8	CARITAS POMAGAM BLIŹNIEMU
0000269579	podlaskie	Białystok, Warszawska 32	CARITAS POTRZEBUJĄCYM

0000353139	mazowieckie	Warszawa, Długa 13/15	CARITAS WOJSKOWA
0000275864	lubelskie	Lublin, Droga Męczenników Majdanka 27	CENTRUM CHARYTATYWNO-EDUKACYJNE IM. JANA PAWŁA II
0000337443	pomorskie	Ustka, Komandorska 63	CENTRUM CHARYTATYWNO-SPOŁECZNE CARITAS ORDYNARIATU POŁOWEGO WOJSKA POLSKIEGO IM.BŁ. KS.KMDR. WŁADYSŁAWA MIEGONIA W USTCE
0000371726	lubelskie	Lublin, Wyszyńskiego 2	CENTRUM JANA PAWŁA II
0000340068	lubelskie	Lubartów, Lisów 2D	CENTRUM POMOCY OTOCZMY TROSKĄ ŻYCIE IM KAROLA WOJTYŁY
0000343876	mazowieckie	Płock, Kobylińskiego 21A	CENTRUM PSYCHOLOGICZNO PASTORALNE METANOIA
0000320041	lubelskie	Wilczopole, 38	DOBRY SIEW
0000265883	śląskie	Częstochowa, Św. Jadwigi 84/86	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ DLA DOROSŁYCH MĘŻCZYZN NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE PROWADZONY PRZEZ ZGROMADZENIE BRACI ALBERTYNÓW
0000352861	śląskie	Nakło Śląskie, Główna 8	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE PROWADZONY PRZEZ ZGROMADZENIE SIÓSTR MIŁOSIERDZIA ŚW KAROLA BOROMEUSZA
0000432871	podkarpackie	Wielkie Oczy, Zielona 5	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE
0000310929	śląskie	Pilchowice, Damrota 7	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY PROWADZONY PRZEZ ZAKON OJCÓW KAMILIANÓW
0000276833	dolnośląskie	Ścinawka Dolna, 21 B	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ DLA DZIECI PROWADZONY PRZEZ ZGROMADZENIE SIÓSTR ŚW. TERESY OD DZIECIĄTKA JEZUS

0000335461	śląskie	Ruda Śląska, Oddziałów Młodzieży Powstańczej 3	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ DLA OSÓB PRZEWELEKLE PSYCHICZNIE CHORYCH
0000316786	śląskie	Tarnowskie Góry, Gliwicka 22	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ DLA OSÓB PRZEWELEKLE PSYCHICZNIE CHORYCH PROWADZONY PRZEZ ZG. SS BOROMEUSZEK
0000238501	śląskie	Zbrosławice, Wolności 34	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ PROWADZONY PRZEZ OJCÓW KAMILIANÓW
0000225352	śląskie	Zabrze, Cisowa 6	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ PROWADZONY PRZEZ ZAKON KAMILIANÓW
0000383970	łódzkie	Kutno, Sobieskiego 49	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ PROWADZONY PRZEZ ZGROMADZENIE SIÓSTR ALBERTYNEK
0000373079	śląskie	Siemianowice Śląskie, Maciejkowska 8 /	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ PROWADZONY PRZEZ ZGROMADZENIE SIÓSTR MIŁOSIERDZIA ŚW. KAROLA BOROMEUSZA
0000231632	łódzkie	Łódź, M. Skłodowskiej-Curie 22	EUROPEJSKIE CENTRUM KULTURY LOGOS
0000222393	małopolskie	Zakopane, Juliana Tuwima 5	FUNDUSZ POMOCY DZIECIOM I MŁODZIEŻY IM MATKI BOŻEJ Z LA SALETTE
0000225818	kujawsko-pomorskie	Bydgoszcz, Szpitalna 19	HOSPICJUM IM KS JERZEGO POPIELUSZKI PRZY PARAFII ŚWIĘTYCH POLSKICH BRACI MĘCZENNIKÓW
0000315342	mazowieckie	Wołomin, Piłsudskiego 44	HOSPICJUM OPATRZNOŚCI BOŻEJ KSIĘŻA ORIONIŚCI
0000257739	warmińsko-mazurskie	Olsztyn, Kopernika 47	INSTYTUT KULTURY CHRZEŚCIJAŃSKIEJ IM. JANA PAWŁA II
0000219035	mazowieckie	Warszawa, Sapieżyńska 3	JADŁODAJNIA ŚW RYSZARDA PAMPURI
0000204232	lubelskie	Lublin, Abramowicka 2	JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA KOŚCIOŁA REKTORALNEGO P.W. ŚW. JUDY TADEUSZA WYDZIAŁ POMOCY „CORDA”

0000253192	opolskie	Praszka, Al. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 24	KALWARYJSKIE BRACTWO MĘKI PAŃSKIEJ
0000394803	mazowieckie	Łomianki, Poniatowskiego 14	KAMILIAŃSKA MISJA POMOCY SPOŁECZNEJ
0000229780	pomorskie	Kartuzy, Józefa Wybickiego 35	KARTUSKIE CENTRUM CARITAS
0000267946	kujawsko-pomorskie	Toruń, Rynek Staromiejski 30/6	KATOLICKI OŚRODEK PSYCHOLOGICZNO-PASTORALNY „CYRENEJCZYK”
0000233108	zachodniopomorskie	Koszalin, Ks. Kard. St. Wyszyńskiego 25	KATOLICKIE STOWARZYSZENIE MŁODZIEŻY DIECEZJI KOSZALIŃSKO KOŁOBRZESKIEJ
0000215585	mazowieckie	Warszawa, Deotymy 41	KATOLICKIE STOWARZYSZENIE NIEPEŁNOSPRAWNYCH ARCHIDIECEZJI WARSZAWSKIEJ (KSN AW)
0000219284	warmińsko-mazurskie	Ełk, Kościuszki 9	KATOLICKIE STOWARZYSZENIE NIEPEŁNOSPRAWNYCH DIECEZJI EŁCKIEJ
0000405015	mazowieckie	Żelechów, Letnisko 9	KATOLICKIE STOWARZYSZENIE NIEPEŁNOSPRAWNYCH DIECEZJI SIEDLECKIEJ
0000276112	kujawsko-pomorskie	Toruń, Łazienna 18	KATOLICKIE STOWARZYSZENIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH DIECEZJI TORUŃSKIEJ IM. WANDY SZUMAN
0000202462	lubelskie	Lublin, Bernardyńska 5	KATOLICKIE STOWARZYSZENIE POMOCY OSOBOM POTRZEBUJĄCYM „AGAPE”
0000213812	lubelskie	Lublin, Prymasa Stefana Wyszyńskiego 6	METROPOLITALNE SEMINARIUM DUCHOWNE W LUBLINIE
0000340690	mazowieckie	Warszawa, Barska 4	MŁODZIEŻOWY OŚRODEK WYCHOWAWCZY KSIĘŻY ORIONISTÓW
0000231980	lubelskie	Chełm, Ogrodowa	NASZA RODZINA
0000320818	wielkopolskie	Gniezno, Gdańska 85	ORGANIZACJA POŻYTKU PUBLICZNEGO - ŚWIĘTY RADZYM
0000218644	mazowieckie	Warszawa, Tykocińska 27/35	OŚRODEK HOSPICJUM DOMOWE NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ ZGROMADZENIA KSIĘŻY MARIANÓW

0000247764	podkarpackie	Jarosław, Benedyktyńska 5	OŚRODEK KULTURY I FORMACJI CHRZEŚCIJAŃSKIEJ IM. SŁUŻEBNICZY BOŻEJ ANNY JENKE
0000325630	mazowieckie	Warszawa, Księdza Bronisława Markiewicza 1	OŚRODEK WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY MICHAEL
0000294061	dolnośląskie	Wałbrzych, Reymonta 34	PALLOTYŃSKI INTEGRACYJNY OŚRODEK WSPARCIA DZIENNEGO „JESTEŚMY RAZEM”
0000208974	pomorskie	Bojano, Wawelska 1	PARAFIA RZYMSKO KATOLICKA POD WEZWANIEM ŚW JADWIGI KRÓLOWEJ
0000252939	mazowieckie	Warszawa, Skwer Ks. Kard. S. Wyszyńskiego 6	PLACÓWKA DOSKONALENIA NAUCZYCIELI PRO FORMATIONE
0000227822	śląskie	Katowice, Brynicy 14	SPECJALNY OŚRODEK WYCHOWAWCZY PROWADZONY PRZEZ ZGROMADZENIE SIÓSTR MIŁOSIERDZIA ŚW. KAROLA BOROMEUSZA
0000343210	śląskie	Mysłowice, Starokościelna 8	SPECJALNY OŚRODEK WYCHOWAWCZY PROWADZONY PRZEZ ZGROMADZENIE SIÓSTR MIŁOSIERDZIA ŚW KAROLA BOROMEUSZA
0000231466	lubelskie	Parczew, Jana Pawła 112B	SPES VITAE
0000218246	łódzkie	Łódź, Kosynierów Gdyńskich 61A	STACJA OPIEKI ŚRODOWISKOWEJ KONWENTU BONIFRATRÓW W ŁODZI
0000229579	mazowieckie	Borzęcin Duży, Warszawska 826	STOWARZYSZENIE MISJI AFRYKAŃSKICH CENTRUM CHARYTATYWNO WOLONTARIACKIE SOLIDARNI
0000204277	kujawsko-pomorskie	Włocławek, Kościelna 8	ŚWIETLICA „ORATORIUM”
0000398875	dolnośląskie	Krzydlina Mała, 70	WIELOFUNKCYJNA PLACÓWKA OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZA „WIOSNA” PROWADZONA PRZEZ ZGROMADZENIE SIÓSTR SZKOLNYCH DE NOTRE DAME W KRZYDLINIE MAŁEJ
0000202620	lubelskie	Krasnystaw, Sobieskiego 26	WSPÓLNOTA POCIESZENIA

0000292980	dolnośląskie	Kłodzko, Piszkowice 53	ZAKŁAD LECZNICZO OPIEKUŃCZY DLA DZIECI PROWADZONY PRZEZ ZGROMADZENIE SIÓSTR MARYI NIEPOKALANEJ
0000242402	dolnośląskie	Jaszkotle, 21	ZAKŁAD OPIEKUŃCZO - LECZNICZY DLA DZIECI IMIENIA JANA PAWŁA II PROWADZONY PRZEZ ZGROMADZENIE SIÓSTR MARYI NIEPOKALANEJ

Tabela 4. Kościelne osoby prawne będące organizacjami pożytku publicznego, inne niż organizacje Kościoła katolickiego (8 podmiotów, spośród 53 wymienionych w tej kategorii na stronie internetowej KRS)

0000253759	mazowieckie	Warszawa, Puławska 114/4	MISJA CHARYTATYWNA DOBRO CZYNIĆ AGENDA WSPÓLNOTY KOŚCIOŁÓW CHRYSZTUSOWYCH
0000347730	dolnośląskie	Wrocław, Świętej Jadwigi 12	UNIA EWANGELIKALNA W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
0000220518	mazowieckie	Warszawa, Foksal 8	CHRZEŚCIJAŃSKA SŁUŻBA CHARYTATYWNA (Kościół Adwentystów Dnia Siódmego)
0000225011	śląskie	Dzięgiełów, Misyjna 8	CENTRUM MISJI I EWANGELIZACJI KOŚCIOŁA EWANGELICKO- AUGSBURSKIEGO W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
0000260697	Mazowieckie	Warszawa, Miodowa 21	DIAKONIA KOŚCIOŁA EWANGELICKO AUGSBURSKIEGO W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
0000253847	Mazowieckie	Warszawa, Al. Solidarności 76A	DIAKONIA KOŚCIOŁA EWANGELICKO-REFORMOWANEGO W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
0000316697	Małopolskie	Gładyszów, 45	PRAWOSŁAWNY OŚRODEK MIŁOSIĘDZIA DIECEZJI PRZEMYSKO- NOWOSĄDECKIEJ „ELEOS”
0000225374	Podlaskie	Białystok, Św. Mikołaja 5/1	ELEOS PRAWOSŁAWNY OŚRODEK MIŁOSIĘDZIA DIECEZJI BIAŁOSTOCKO - GDAŃSKIEJ

BIBLIOGRAFIA

- Blicharz J., Huchla A., *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Komentarz*, Warszawa 2008.
- Ceglarski A., *Organizacje pożytku publicznego. Stan prawny 1 marca 2005 roku*, Warszawa 2005.
- Czohara A., *Prawne aspekty stosunku państwa do tzw. sekt*, „Przegląd Prawa Wyznaniowego” 2009, t. 1.
- Izdebski H., *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Komentarz*, Warszawa 2003.
- Kopyra J., *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Komentarz*, Warszawa 2005.
- Rynkowski M., *Status prawny kościołów i związków wyznaniowych w Unii Europejskiej*, Warszawa 2004.
- Wnuk W., *Osoby prawne Kościoła katolickiego jako podmioty uprawnione do uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego*, „Studia z Prawa Wyznaniowego” 2007, t. 10.
- Zarzycki Z., *Współdziałanie Kościołów i innych związków wyznaniowych w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi. Wybrane zagadnienia prawne*, „Studia z Prawa Wyznaniowego” 2007, t. 10.

CHURCH INSTITUTIONS AS PUBLIC BENEFIT ORGANIZATIONS

Summary

This article concerns ecclesiastical institutions as entities having the status of a public benefit organization. Provides information on the regulations contained in the Act on Public Benefit and Volunteer Work, and the role of regulation in the development of the NGO sector (*non-governmental organization*). Polish law is seen as an attempt to respond to the challenges of the modern world, and there occurs controversy in it. The status of ecclesiastical institutions is unclear. They are not included by the legislature to NGOs, but have the ability to obtain the status of a public benefit organization. The text discusses the specific requirements for these entities, and the specificity of them as non-profit organizations. Activities of institutions dedicated to religion have been explained in practice, according to the report of the 2009 CSO.

A review of the names listed in the National Court Register of church organization was presented, which proved to be a valuable source of information about the types of activities undertaken by churches and social organizations. The list of the organizations was added as an appendix.

Thumaczenie własne autora

Key words: non-profit organizations, non-governmental organization, NGOs, church organizations, ecclesiastical legal persons

Słowa kluczowe: organizacje pożytku publicznego, organizacje pozarządowe, organizacje kościelne, kościelne osoby prawne